

4 EYLÜL 1968

DEVİRİMCİ EĞİTİMİN ANAYASADAKİ KÖKLERİ

Anayasamız, başlangıç bölümü ve tümüyle devrimci bir Anayasadır. Daha doğrusu devrimci atılımlara açık bir Anayasadır. Bu genel niteliği sonucu devrimci eğitime de açık olması doğaldır.

Devrimci eğitimin Anayasadaki köklerine gelince:

1. madde cumhuriyetin millî, demokratik, lâik nitelikleri arasında sosyal bir hukuk devleti olma niteliğini de saymıştır. Bu maddenin gerekçesinde şöyle demektedir: "Sosyal Devlet fertlere yalnızca klâsik hürriyetleri sağlamakla yetinmeyip aynı zamanda onların insan gibi yaşamaları için zaruri olan maddi ihtiyaçlarını karşılamalarını da kendine vazife edinen bir Devlettir. Madem Anayasa asgari geçim şartlarından, sıhhi bakımdan öğrenim imkanlarından ve hele barınacağı bir konuttan yoksun bir kişinin gerçek anlamda hür olamayacağını kabul eden zamanımızın hukuk ve siyaset ilmine ve Devlet görüşüne uygun olarak fertlere ve vatandaşlara sosyal bir takım haklar tanımak zordur..." demektedir. Böylece öğrenimden, eğitimden yoksun kalmayı da gerçek anlamda hür olmaya engel saymaktadır.

Anayasanın ikinci bölümünde temel hak ve ödevler yer almaktadır.

Bu başlık altında kişinin, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez hak ve hürriyetleri sayılmakta ve Devletin bu hak ve hürriyetlerin kullanılmasını engelliyen siyasi, iktisadi, sosyal bütün engelleri kaldırır denmektedir.

Ayrıca II. maddede, kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz demektir.

Anayasanın Patio Legis'i yani hukuk temelleriyle sıkı sıkıya bağlı olan ve ciddi bir şekilde korunmuş olan bu temel hak ve ödevlerden biri de 50. maddede yer alan "Öğrenim Hakkı"dır. Bu madde halkın öğreniminin sağlanmasını bir ödev olarak ve hatta başta gelen bir ödev olarak Devlete vermektedir.

Ancak bu ödevin yerine getirilmesi köklü dönüşümlerle mümkün olabileceği artık altı çizilmeyecek kadar açık bir gerçektir. Zira, az gelişmiş ülkeler "Fakirliğin fasit dairesi (kısır döngüsü)" denilen çemberler içindedir.

Düşük gelir seviyesi, küçük tasarruf kapasitesi, bunlardan dolayı sermaye yetersizliği, sermaye yetersizliğinin sebep olduğu düşük istihsal seviyesi ve sonunda yine fert başına düşen reel gelirlerden seviye düşüklüğü, bu ekonominin belli bölümündeki kısır döngülerden biridir.

İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek, bu maksatla, milli tasarrufu arttırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yöneltmek ve kalkınma planları yapmak da Devletin ödevidir demektir. Böylece Devlet yöneticilerinin kaytarma yollarını tıkamıştır.

Eğitim deyince hiç şüphesiz sadece Devlet eliyle verilen eğitim anlaşılmaz. Kişinin kendi kendini eğitmesi de söz konusudur. Bu ise ancak temelde düşünce hürriyetinin ve giderek bilim ve sanat hürriyetinin kişiye tanınmasıyla mümkündür.

"Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz" denmektedir. Bu da Anayasanın Devrimci Eğitime sonuna dek açık olduğunu, ancak gerici ve tutucu eğitime kapalı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anayasanın 53. maddesi sosyal adaleti gerçekleştirmek için Devlete yüklenen görevleri dolaylı yoldan da olsa siyasi iktidarın kendi sosyal ve iktisadi görüşüne bırakmıştır. Çünkü 53. maddeye göre Devlet, Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar ve görevler bölümünde belirtilen iktisadi ve sosyal amaçlara ulaşma ödevlerini, ancak "iktisadi gelişme ile malî kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirecektir." Onun içindir ki ancak dayandığı sınıflar bakımından sosyal adalet ilkesini programında samimi olarak benimsemiş bir siyasi iktidar 53. maddenin arkasına sığınmıyarak sosyal adaleti sağlamak için gerekli reformları ve yatırımları yapabilir.

Bu bakımdan devrimci eğitimin Anayasadaki köklerini ararken bu eğitimin gerçekleştirme olanaklarını yine Anayasa çerçevesinde aramak gerekir. Ve unutulmamalıdır ki Anayasa yazılı bir metinden ibaretir. Onun uygulanması ise başka şeydir.

Anayasanın bizlere verdiği hakları soyut haklar olarak istemek, akıntıya kürek çekmek demektir. Bu hakların alınma olanaklarını ve yollarını da düşünmeli ve haklarına savunurken, yolları da açmak için bilinçli bir mücadele vermeliyiz. Bu anlamda olmak üzere, tek başına ve sadece eğitimde devrim yapılabileceği düşüncesine kapılmamalıyız. Yukarıda sözünü ettiğimiz kısır döngü bunu çok iyi açıklamaktadır.

Bunun için biz Devrim sözünden, eğitimde köklü dönüşümleri yani eğitimde reformu anlıyoruz.

Eğer Anayasayı uygulayacak olan hükümeti, bu haklardan asıl yararlanacak olanlar değil de, bu hakları vermekle zarara uğriyacak olanlar ellerinde tutuyorlarsa, Anayasanın sözünü ettiğimiz hükümleri kendiliklerinden uygulanamayacaktır.

=====